

Kobbersmeden Aleksander.

Sven Stolpe: Kobbersmeden Aleksander. Til norsk ved Fredrik Ramm. 146 s. Steenske Forlag.

Titelen paa Sven Stolpes bok er laant fra Paulus, det andet brev til Timoteus: «Kobbersmeden Aleksander gjorde mig meget ondt. Herren vil lønne ham efter hans gjerninger».

Formodentlig er den valgt for at markere Sven Stolpes indstilling til sine medmennesker. I sin næste har han fortrinsvis set kobbersmeden Aleksander; og hans stille ønske har været, skjønt kanskje ikke netop i apostelens aand, at Herren vilde lønne ham efter hans gjerninger — det vil si efter Stolpes opfatning av hans gjerninger.

Boken fortæller om Sven Stolpes omvendelse — ordet er hans eget — og den nye livsindstilling han mener at ha faat gjennom Oxford-gruppen.

Det er meget vanskelig at dømme retfærdig om «Kobbersmeden Aleksander» naar man ikke kjender Stolpe personlig; og det er formodentlig helt umulig at dømme objektivt og retfærdig om den naar man kjender ham personlig. — Men da boken uten noget forbehold er sendt ut til den hele store almenhet, synes det at maatte være forfatterens mening at den skal bedømmes literært og aandelig og ikke i første række personlig.

Og man er da nødt til at spørre om Stolpe har kunnet lægge bort

det som i særegen grad har præget hans bøker i tidligere aar, en anmassende selvdyrkelse, en arrogant forvisning om Sven Stolpes almeninteresse, en uuttalt, men klippefast overbevisning om at alle kjender Sven Stolpe og er optat av det merkelige og betydningsfulde fænomen Sven Stolpe.

Selve bokens aapning ængster, han begynner med at fortælle at han i den vil søke at skildre sin omvendelse. — De første ord er: «Efter min omvendelse skrev jeg et brev til en kollega». — At han er blit omvendt, og at det er et faktum av mindst nordisk betydning gaar han ut fra som et opsigtvækkende almindelig diskutert fænomen. Men hvor mange er det som kjender Sven Stolpe? Og hvor mange er det utenfor den meget snævre kreds som i og for sig bekymrer sig det allerminste om Sven Stolpes opfatninger og meninger?

Det er saa at naar en flittig skribent til stadighet direkte og indirekte omtaler sig selv som en stor autoritet, begynner han selv at tro at han er det. Og i kraft av gjentagelsens hemmelighet begynner ogsaa enkelte læsere at tro det. Er skribenten tillike anmelder og ser sig selv averteret som autoritet av de store forlag, hvis eneste maalestok i reklamen er glosernes fettglans og ikke meningernes vekt — vil let hans forestilling om sig selv bli en no-

Timer, par- Oslo Sprogskole, Parkrvn. 5
tier, kurser Ring 65400

vis!

np før
t, og
mpen
sluk-
l man
ed et
en og
rt sol-
nnem

både
v små
dags-
n hun
erhet
med
umor,
gjen-

bladet.

no:

VI

Otto
3.00.

L

me

get anden end den som er bygget paa en nøgtern vurdering av dimensioner.

Stolpes betydelige kundskapsmængde og store intelligens har han ikke magtet at gjøre frugtbringende netop fordi hans sind har været besat av tanken paa kobbersmeden Aleksander. Hvor intet andet kunde anføres, har Stolpe været forvissat om at enhver journalist, enhver anmelder, enhver forfatter, forlægger og læser hadde gjort ham meget ondt.

Hans essays og avhandlinger har ikke bare været præget av en eiendommelig aandelig ubeskedenhed, men av en likefrem grotesk selvsikkerhet ogsaa der hvor hans domme var meget slet underbygget, der hvor han skrev om forhold han alene hadde andet eller tredjehaands kjendskap til.

Har han nu opnaadd gjennem Oxfordgruppen at bli befriet for sit Aleksander-kompleks?

Det er umulig at besvare spørsmålet. Hans bok er fuld av retrospektiv selvforherligelse. Hans teknik var storartet, hans rustning uforlignelig; alle var imot ham, men han var alle overlegen. — Det er et retrospekt som er underlig uinteressant — alle disse kjevlerier var strid om personer og ikke om værdier, om prestige og ikke om valører. — For os andre er det umulig at bli fængslet av det opgjør med en stridbar fortid som Sven Stolpe foranstalter.

Det er udelukkende hans nutid, det vil si beretningen om hans

kontakt med Oxfordgruppen, om hans oplevelser paa to houseparties som interesserer — og interesserer sterkt. Først naar han slaar igjennem sit eget skal — det hænder nu og da — og trænger ut til noget almenmenneskelig, blir hans mange kloke bemerkninger av værdi.

Det er gjennem Buchmans definition av synd som det som fjerner os fra Gud — og andre mennesker — at Stolpe er bli draget til Oxford-gruppen; det er hans erkjendelse av at den menneskefiendtlighet som skilte ham fra andre, var synd — svakhetsynd, feighetssynd, hovmodssynd — som driver ham til Oxford; og det nye kristne fællesskap han har oplevet, betyr kanskje den største omvæltning i hans forestillingskreds.

Allikevel er «Kobbersmeden Aleksander» ikke nogen befriet bok. Det er en tungt kjæmpende mands aapne — og urofyldte — bekjendelse om hvor vanskelig det er at lægge av sit eget.

Man fornemmer endnu gjennem siderne i Stolpes bok hans angst for at være alene med sig selv. Han har vanskelig for at fornemme «den stille susen»; han har endda vanskeligere for at erkjende at han alene er en novice, knapt nok det, et lallende barn som stavrer frem paa en ny og ukjent vei. Han har endnu ikke magtet at lægge av den falske myndighet.

Han vover endnu at skrive en sats som «tilgivelsens psykologi er et stort og farlig kapitel, som ikke her kan skrives i sin hel-

het». — Underforstaat: Men Sven Stolpe er den som kunde skrive det hvis han vilde! — Hvor er det mulig for en intelligent mand at gi sig selv en saadan blottelse?

Om noget sted skulde man i Oxford-gruppen lære den ydmyghet som erkjender «ikke jeg, men han som virker i mig»; den ydmyghet overfor det absolute som rummer den virkelige aandens storhet?

«Kobbersmeden Aleksander» er en alvorlig bok; mange vil kunne lære av den. Men endnu er Sven Stolpe besat av den latterlige forestilling om sine fiender; endnu er han temmelig langt fra beskedenhets menneskevenlighet. Endnu vurderer han alle intellektets gaver efter falske maal.

«Om jeg taler med menneskers og engles tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg en lydende malm og en klingende bjælde.

Og om jeg eier profetisk gave og kjender alle hemmeligheter og al kundskap, og om jeg har al tro saa jeg kan flytte bjerge, men ikke har kjærlighet, da er jeg intet.»

Der er ingen tvil om at Sven Stolpe vil kunne bli en virkelig værdi i svensk aandsliv; og han har i Oxford-gruppen fundet den vei han mener at han maa gaa. Det synes at være en lang og tung vei for ham. Mange vil ønske at han maa faa kraft til at vandre den helt frem til maålet.

C. J. H.

C J Hambro